

زلزله کرمانشاه به عنوان یکی از بزرگترین زلزله‌های پنجاه سال اخیر ایران، زخم بزرگی بود که در سال ۱۳۹۶ همه ما را آزد. گستره جغرافیایی بسیار وسیع، زمان نامناسب و ویژگی‌های فرهنگی محل حادثه این زلزله را از سایر زلزله‌های ایران مجزا و سختی کار را بیشتر می‌کرد. جمعیت هلال احمر بر اساس وظایف ذاتی که در چنین حوادث بزرگی برعهده دارد، اقدامات متعددی را در طول یکسال گذشته انجام داده که سعی می‌کنم در چند محور و بصورت خلاصه آنها را توضیح بدهم.

امدادونجات

طبق پروتکل‌های امدادی نخستین و مهمترین اقدام پس از حوادث بزرگ در ۷۲ ساعت اولیه انجام عملیات امداد و نجات است. در همین راستا: مرکز عملیات اضطراری (EOC) در سازمان امدادونجات جمعیت هلال احمر و استان کرمانشاه و سپس استان‌های معین در یکساعت اول حادثه فعال شد و کنترل عملیات را به دست گرفت.

۳۸ تیم واکنش سریع، ۵۳ تیم تخصصی آوار برداری، ۳۱ تیم جستجوی سگ‌های نجات (آنست) در استان کرمانشاه و استان‌های معین همراه با تمامی تجهیزات انفرادی، گروهی و مکانیزه بلافاصله عازم مناطق زلزله زده شدند. طرح اولیه عملیاتی امدادرسانی بر اساس اطلاعات دریافتی آماده و سپس شهرهای مختلف آسیب دیده براساس جمعیت و شدت آسیب میان استان‌های معین تقسیم شدند. ۲۱ استان در مجموع وارد این عملیات شدند.

امداد هوایی

با توجه به وسعت جغرافیایی منطقه و احتمال بسته شدن مسیرهای جاده ای، امداد هوایی جمعیت هلال احمر در همان ساعات اولیه به حالت آماده‌باش درآمد. با این حال به دلیل تاریکی هوا و عدم پرواز در شب، عملیات امداد هوایی از نخستین دقایق روز بعد آغاز شد. در این راستا: ۹ فروند بالگرد امدادی هلال احمر در اولین ساعات صبح به سمت منطقه به پرواز درآمدند و با احتساب بالگرد استان کرمانشاه تعداد بالگردهای درگیر در این عملیات به ۱۰ فروند رسید.

بالگردهای جمعیت هلال احمر در طول این عملیات توانستند رکوردی کم نظیر از انتقال مصدومین به مراکز درمانی و انتقال اقلام امدادی به روستاهای دور دست را از خود برجای بگذارند. در طول ۱۳ روز این عملیات:

۲۷۷ ساعت و ۲۷۲ سورتی پرواز انجام شد

۱۹۴ مصدوم به مراکز درمانی انتقال داده شدند.

۷۹۲ نفر از نیروهای امدادی به مناطق دور دست منتقل شدند.

۱۲۹ هزار کیلوگرم بار شامل انواع اقلام امدادی حمل شد.

درمان اضطراری

بزرگترین مشکل بعد از حوادث بزرگ انتقال و درمان مصدومان است که در زلزله کرمانشاه رکورد کم نظیری در تاریخ حوادث ایران در این زمینه اتفاق افتاد که در کاهش آمار تلفات بسیار موثر بود. در همین راستا:

بیمارستان صحرایی (RDH) هلال احمر ساعت ۷ صبح روز حادثه در سرپل ذهاب برپا شد و ارایه خدمات به مصدومان را آغاز کرد.

مصدومان از طریق آمبولانس‌ها و بالگردها به سرعت انتقال یافتند.

پزشکان داوطلب فراخوان و به مناطق آسیب دیده اعزام شدند.

در طول عملیات تا دوماه پس از حادثه یک بیمارستان صحرایی (RDH) با ۹۰ نفر/روز، ۱۲ درمانگاه اضطراری (BHCU) با ۲۲۵۰ نفر/روز و چهار مرکز خدمات توانبخشی با ۱۲۰ نفر/روز و در مجموع با ۲۴۶۰ نفر/روز نیرو به ارایه خدمات پرداختند.

در طول یک ماه پس از حادثه به ۱۲۲۱ نفر فوریت های درمانی، به ۱۴۵۰۱ نفر ویزیت پزشکی، به ۷۷۶۱ نفر خدمات پرستاری، به ۲۰۱۸ نفر خدمات زنان و مامایی و به ۷۹۷ نفر خدمات بهداشت روان ارایه شد.

خدمات توانبخشی و فیزیوتراپی بلافاصله در منطقه مهیا شد و بصورت ثابت و سیار ادامه یافت. در یک ماه اول به بیش از ۲۶۹۴ نفر خدمات فیزیوتراپی ارایه شد و ۶۴۰ نفر نیز از خدمات ارتوپدی فنی هلال احمر بصورت رایگان بهره بردند. علاوه بر این تعدادی از مصدومان پیشرفته و ضایعه نخاعی به بیمارستان فوق تخصصی نورافشار در تهران منتقل شدند و بصورت رایگان درمان خود را ادامه دادند.

اسکان واقلام اضطراری

اسکان اضطراری در چادر برعهده جمعیت هلال احمر است و از این رو اقدامات لازم در این خصوص علی رغم مشکلات فراوان (نظیر دستبرد به انبارهای هلال احمر و غارت محموله های ارسال شده در مسیرهای مواصلاتی به دلیل عدم استقرار امنیت کافی در روزهای اولیه) به سرعت انجام شد. در همین راستا:

در حالی که طبق استاندارد برای ۳۳ هزار خانوار موجود در منطقه حداکثر همین مقدار چادر می بایست توزیع می شد ولی به دلیل شرایط بحرانی منطقه و امنیت روانی مردم در مجموع ۹۲۵۰۰ تخته چادر در منطقه توزیع شد.

پس از برطرف شدن اضطرار و پایان عملیات نجات، عملیات امدادی وارد فاز بعدی شد و توزیع اقلام ضروری دیگر جهت اسکان اضطراری سرعت بیشتری گرفت. در همین خصوص بیش از ۲۸۸ هزار کیلوگرم نایلون جهت جلوگیری از آبگرفتگی، ۴۹ هزار چراغ والور، ۳۰۰ هزار تخته پتو، ۶۳ هزار تخته موکت، ۲۷ هزار ست ظروف، ۴۹ هزار ست بهداشتی، ۲۱ هزار گالن آب، و بیش از ۴۱ هزار هیتر برقی در میان آسیب دیدگان طبق دفترچه های امدادی توزیع شد.

تغذیه اضطراری

تغذیه اضطراری آسیب دیدگان طی دو مرحله صورت پذیرفت. در همین راستا:

در مرحله اول جیره ۷۲ ساعته بین آسیب دیدگان توزیع شد. این بسته های غذایی به تعداد ۱۱۲ هزار بسته شامل نیازهای اولیه غذایی مثل نان، قند و شکر، برخی کنسروجات و... با توجه به حدود ۵۰ هزار شناسنامه امدادی صادر شده، میان زلزله زدگان در شهرها و روستاهای مختلف توزیع شد.

در مرحله دوم بسته غذایی یک ماهه توزیع و با توجه به نیاز زلزله زدگان یک بار دیگر نیز تکرار شد. در مجموع بالغ بر ۱۳۵ هزار بسته غذایی یک ماهه شامل برنج، روغن، کنسروجات و... میان زلزله زدگان توزیع شد.

در طول دو ماه نخست ۵۰۰ هزار بطری آب معدنی نیز از منابع جمعیت هلال احمر در میان زلزله زدگان توزیع شد.

خدمات روانی اجتماعی

پس از رفع شرایط اضطراری و با توجه به تالامات روحی و روانی در مناطق آسیب دیده تیم های خدمات روانی اجتماعی جمعیت هلال احمر با عنوان تیم های سحر از استان های مختلف وارد منطقه شده و به ارایه خدمات مختلف به کودکان، زنان و اقشار آسیب پذیر پرداختند. ایجاد فضاهای دوستدار کودک، سرکشی به خانواده های متوفیان، برپایی خیمه های نماز، ارایه خدمات بهداشتی، ارایه آموزش ها و مشاوره های لازم، برپایی مراسم های ختم، عیادت از مجروحان، توزیع اسباب بازی و... از جمله برنامه های این تیم ها بود. در همین راستا:

۶۴ تیم از ۳۱ استان شامل ۸۷۸ نفر به تدریج وارد شهرهای و مناطق مختلف زلزله زده شدند.

این خدمات تا عید نوروز ادامه یافت و در مجموع بیش از ۱۶۷ هزار نفر از برنامه های مختلف بهره بردند.

کمک های مردمی

کمک های مردمی به هلال احمر در زلزله کرمانشاه بی سابقه بود و رکورد شکست. در حالی که در زلزله مشابه قبلی (ورزقان، پنج سال پیش) مردم ۲۲ میلیارد تومان به هلال احمر کمک کرده بودند، میزان کمک های مردمی در زلزله کرمانشاه به ۶۷ میلیارد تومان رسید و این سوی بیست هزار تن اقلام فیزیکی (به ارزش تقریبی ۷۰ میلیارد تومان) بود که به شعب هلال احمر در سراسر کشور تحویل شد.

از همان ابتدای کار تصمیم گرفتیم تا ریالی از کمک های مردمی در مسیر خدمات امدادی هلال احمر مصرف نشود و مستقیم در اختیار آسیب دیدگان واقعی قرار گیرد. جمعیت هلال احمر در زلزله کرمانشاه از منابع داخلی خود بالغ بر ۲۵۰ میلیارد تومان هزینه کرد اما بدون آنکه ریالی از کمک های مردمی را صرف فرایندهای عملیاتی خود در منطقه زلزله زده کند، همه آنها را به تدریج در اختیار زلزله زدگان قرار داد. در همین راستا:

از این کمک ها در ماه های نخست پس از حادثه ۵ میلیون تومان در اختیار خانواده هایی قرار گرفت که عزیزی را از دست داده بودند. ۵ میلیون تومان نیز نصیب خانواده هایی شد که تا ۱۰ روز پس از زلزله فرزندشان متولد شده بود.

پس از تکمیل بانک اطلاعاتی خانه های تخریب شده توسط بنیاد مسکن و شناسایی سرپرستان خانوارها با کمک سازمان هدفمندی یارانه ها، فرصت برای کمک های دقیق تر به خانواده های زلزله زده فراهم شد. بر این اساس:

حدود ۲۹ هزار خانه از نوع تخریبی یک و دو شناسایی شدند که بیشترین آسیب را از این زلزله مصیبت بار دیده بودند. در اولین فرصت پیش از عید نوروز مبلغ ۳۰۰ هزار تومان از محل کمک های مردمی در اختیار ۲۹ هزار خانواده زلزله زده قرار گرفت.

با شناسایی دقیق خانوارها، برای خرید ۳ قلم لوازم خانگی شامل کولر، یخچال و فرش مبلغ ۲ میلیون تومان در اردیبهشت ماه ۹۷ به حساب سرپرستان ۲۹ هزار خانواده واریز شد.

گزارش مصرف این هزینه ها طی اطلاعیه های رسمی و برنامه های مختلف رسانه ای در اختیار عموم مردم قرار گرفت.